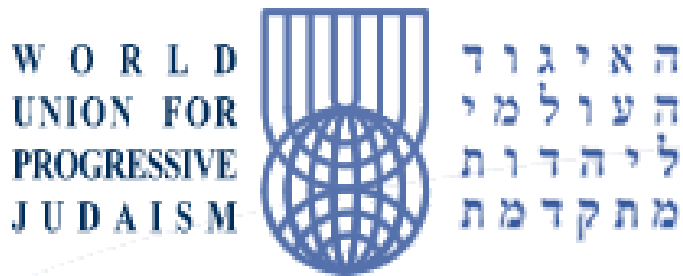

5776

Torah from Around the World

Het Goddelijke attribuut van chesed (liefde en goedheid) zei: „Zolang Awraham er was, had ik niets te doen, want hij deed mijn werk in mijn plaats.” Sefer HaBahir

Sjabbat 7 november 2015 / 25 chesjwan 5776, Chajé Sara, Beresjiet / Genesis 23:1 - 25:18

Tanach, blz. 41 - 28

Haftara: Ruth 1:1 - 22

Tanach, blz. 1561 - 1562

Commentaar: Rabbijn Danny Burkeman geeft leiding aan de The Community Synagogue in Port Washington, New York.

Vertaling: Jaap Frank

[De oorspronkelijke Engelse tekst.](#)

Wat gebeurde er met Jitschak?

Als kind zag ik mijn Israëlische grootouders twee keer per jaar. 's Winters gingen we naar Israël en in de zomer zochten zij ons op. Gedurende de tussenliggende maanden spraken we, wegens de hoge internationale telefoonkosten slechts af en toe met elkaar, maar daarom schreven we elkaar brieven. (Nu met Skype, Facebook en e-mail valt dit moeilijk voor te stellen). Ik vond het moeilijk te begrijpen dat de tijd niet stilstond in de tijd dat we van elkaar gescheiden waren. Als kind was het moeilijk te vatten dat hun leven doorging, terwijl ik ze niet kon zien. Het was niet zozeer een geval van uit het zicht, uit het hart; het was meer een geval van uit het zicht, uit de context.

Jitschak is de man die, in de sidra van deze week, in eerste instantie niet in beeld is. Dat valt des te meer op omdat hij als laatste wordt genoemd als Awraham probeert hem te offeren. Nadat een ram in de plaats van Jitschak is geofferd, lezen we: "Daarna ging Awraham terug naar zijn knechten. Samen gingen ze op weg naar Beer Sjewa en daar bleef Awraham wonen (Beresjiet/Genesis 22:19). Jitschak schittert door afwezigheid. Mogelijk weigerde hij om met zijn vader terug te gaan, misschien bleef hij op de berg, getekend door wat hij daar had meegemaakt, of misschien besloot hij simpelweg zijn eigen koers te volgen, weg van de man die op het punt had gestaan om hem in Gods opdracht te doden.

Deze week lezen we bij de dood van Sara: "Nadat Awraham om haar had gerouwd en haar had beweend, (...)." (Beresjiet 23:2). Maar haar zoon is afwezig. Moeten we daaruit begrijpen dat Jitschak weigerde om naar huis terug te gaan om voor zijn moeder te rouwen? Het gevoel van afwezigheid wordt sterker als Awraham de bediende die hij het meest vertrouwde opdraagt om terug te gaan naar zijn geboorteland om een vrouw te zoeken voor zijn zoon. Jitschak wordt niets gevraagd, hij is niet bij het gesprek (met haar, Rivka) aanwezig en hoewel hij deel is van het verhaal blijft hij afwezig.

Rivka is degene die Jitschak opnieuw ontdekt. Pas nadat zij aan haar reis om haar toekomstige echtgenoot te ontmoeten is begonnen, lezen we: "Jitschak, die in de Negev woonde, was naar de bron Lachai Roï geweest." (Beresjiet 24:62).

In sommige opzichten lijkt het in ons verhaal alsof Rivka Jitschak weer uit de dood laat opstaan. In de relatie met haar duikt hij weer op en het is dankzij haar dat hij in staat blijkt om te rouwen om zijn moeder en door te gaan met zijn leven. "Daarna bracht Jitschak Rivka naar de tent van Sara, zijn moeder. Hij nam haar tot zijn vrouw en ging van haar houden. Zo vond Jitschak troost na de dood van zijn moeder." (Beresjiet 24:67]

Dat laat de vraag onverlet: waar is Jitschak terwijl hij uit het zicht is?

Lachai Roi is geen gewone bron. Nee, het is de plek die werd vernoemd naar Hagars ontmoeting met de engelen, nadat ze uit de woning van Avraham en Sara was gevlucht.

Hoewel zij niet zelf de bron zijn naam heeft gegeven, werd die gegeven naar aanleiding van wat zij daar had meegemaakt. Toen riep zij de Eeuwige die tot haar had gesproken, zo aan: "U, God, U bent een God van het zien. Want, zei ze, 'heb ik hier niet Hem gezien die naar mij heeft omgezien?' Daaraan dankt de bron zijn naam: Lachai Roï - de bron van de Levende die mij is verschenen." (Beresjiet 16:13-14).

Toen Hagar en Jisjmaël opnieuw het huis uit waren gestuurd was het waarschijnlijk dat ze toevlucht zouden zoeken op een plek die zij (Hagar) kende en een waar ze God had ontmoet. Het feit dat Jitschak daarvandaan kwam toen hij Rivka ontmoette, suggereert dat hij, na wat hem met de Akeda (binding op het offerblok, red.) was overkomen en besepte dat hij niet naar huis terug kon, vluchtte naar de andere familie die hij kende: naar zijn halfbroer Jisjmaël en zijn vaders tweede vrouw, Hagar.

Terwijl in Beresjiet hoofdstuk 21 de verhouding tussen Jitschak en Jisjmaël vaak wordt afgebeeld als een vijandige, suggereert de terugkeer van Jitschak uit Lachai Roï dat die twee hun relatie in stand hadden gehouden. Dit wordt nog extra aangetoond aan het slot van de sidra van deze week, waarin zij samen hun vader begraven.

Jitschak mag dan, zoals de Tora het voorstelt, onzichtbaar zijn, hij is samen met de rest van zijn familie. En op een plek die God ziet – de bron Lachai Roï. Gedurende zijn afwezigheid in Tora is hij wel samen met Jisjmaël en stilletjes, onopgemerkt, zijn de twee broers een voorbeeld voor al hun afstammelingen wat betreft de mogelijkheden voor vrede en verzoening.